

Sygn. akt: III AUa 856/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Szczepaniak-Cicha (spr.)

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak

SSA Lucyna Guderska

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2014 r. w Łodzi

sprawy **J. W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w Ł.**

o wysokość emerytury,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 4 kwietnia 2013 r., sygn. akt: IV U 1004/12;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 856/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 sierpnia 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. odmówił J. W. prawa do przeliczenia emerytury z uwzględnieniem nowo wyliczonej podstawy wymiaru.

W odwołaniu z dnia 19 października 2012 roku ubezpieczony wniósł o przeliczenie podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem zarobków z lat: 1973 - 1975, oraz z okresu od 7 października 1980 roku do 27 listopada 1981 roku. Żądał także zwiększenia świadczenia o kwotę 334 zł miesięcznie z tytułu pracy w szczególnych warunkach oraz podwyższenia wysokości części składkowej rolnej. Organ rentowy domagał się oddalenia odwołania.

Sąd Okręgowy w Sieradzu wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2013 roku odwołanie ubezpieczonego oddalił.

Sąd Okręgowy ustalił, że J. W., urodzony (...), w okresie od 19 czerwca 1971 roku do 27 listopada 1981 roku był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...). Decyzją z dnia 5 lutego 2004 roku organ rentowy przyznał J. W. prawo do emerytury od 1 lutego 2004 roku. Do ustalenia podstawy jej wymiaru przyjęto podstawę wymiaru renty - wynagrodzenie z trzech kolejnych lat kalendarzowych od 1 czerwca 1978 roku do 30 kwietnia 1981 roku, ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru 138,74%.

Decyzją z dnia 17 lutego 2011 roku organ rentowy odmówił J. W. prawa do ponownego przeliczenia emerytury. Wyrokiem z dnia 10 maja 2011 roku, sygn. akt IV U 322/11, Sąd Okręgowy w Sieradzu oddalił odwołanie wnioskodawcy od tej decyzji. Sąd Apelacyjny Łodzi wyrokiem z dnia 29 grudnia 2011 roku, sygn. akt III AUa 905/11, oddalił apelację ubezpieczonego.

W dniu 6 sierpnia 2012 roku J. W. złożył w ZUS wniosek o przeliczenie emerytury załączając świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach w okresie od 9 marca 1972 roku do 27 listopada 1981 roku oraz zaświadczenie Rp - 7 za lata 1972, 1975- 1981. Zaskarżona decyzja zapadła w wyniku rozpoznania tego wniosku.

Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości celem obliczenia podstawy wymiaru emerytury w wariantcie najkorzystniejszym w oparciu o dokumentację osobowo - płacową. Według zaświadczenia Rp-7 z dnia 21 września 2011 roku wynagrodzenie wnioskodawcy za lata 1972 - 1981 wynosiło:

- 1972r. - 30.051,00 zł; średnie wynagrodzenie - 30.108,00 zł; wwpw - 99,81%,
- 1973r. - 12.000,00 zł; średnie wynagrodzenie - 33.576,00 zł, wwpw - 35,74%,
- 1974r. - 13.000,00 zł; średnie wynagrodzenie - 38.220,00 zł, wwpw - 34,01%,
- 1975r. - 22.572,00 zł; średnie wynagrodzenie - 46.956,00 zł, wwpw - 48,07%,
- 1976r. - 41.381,00 zł; średnie wynagrodzenie - 51.372,00 zł, wwpw - 80,55%
- 1977r. - 38.837,00 zł; średnie wynagrodzenie - 55.152,00 zł, wwpw - 70,42%
- 1978r. - 51.564,00 zł; średnie wynagrodzenie - 58.644,00zł., wwpw - 87,93%,
- 1979r. - 52.930,00 zł; średnie wynagrodzenie - 63.924,00zł, wwpw - 82,80%,
- 1980r. - 27.820,00 zł; średnie wynagrodzenie - 72.480,00 zł, wwpw - 38,38%,
- 1981r. - 125.289,00 zł; średnie wynagrodzenie - 92.268,00 zł, wwpw - 135,79%.

W tym wariantcie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (wwpw) wynosi 71,35 %. Dokumentacja osobowo - płacowa nie pozwala w tym wariantcie na dokładne wyliczenie wynagrodzenia za brakujące okresy, tj. od 1 stycznia 1972 roku do 8 marca 1972 roku oraz za lata 1973 - 1974. Według angażu i aneksów do nich wnioskodawca w okresie 1971 - 1981 otrzymywał wynagrodzenie według stawek: od 19 czerwca 1971 roku - 11 zł/godz., od 1 maja 1973 roku - 13,50 zł/godz., od 1 maja 1979 roku - 14zł/godz., od 11 maja 1979 roku - 15,50zł/godz.

Przyjmując hipotetycznie (w wariantcie (...)) do wyliczeń za okres od 1 stycznia 1972 roku do 31 grudnia 1975 roku wynagrodzenie miesięczne w odniesieniu do wynagrodzenia za 1972 rok, tj. według angażu z dnia 18 czerwca 1971 roku - wynagrodzenie wnioskodawcy za 1972 rok wyliczone było według kat. VIII i wynosiło 11 zł/godz. Według karty wynagrodzeń od marca do września wnioskodawca otrzymał 27.945 zł, tj. 3.992 zł miesięcznie (27.945 zł: 7 m-cy). Od 1 maja 1973 roku wynagrodzenie J. W. wzrosło o 22,7%, tj. do kwoty 13,50zł/godz, (aneks z 27 kwietnia 1973r.) i wynosiło 4.898zł (następny wzrost wynagrodzenia nastąpił od 1 maja 1979r. do kwoty 14zł/godz.).

W tym wariantcie wynagrodzenie wnioskodawcy wynosiłoby za:

- 1972r. (27.945 zł od marca do 30 września + styczeń, luty i od października do - grudnia, tj. 5 m-cy x 3.992 zł) = 47.905zł;
- 1973r. (3.992 zł x 4 m-ce + 4.898zł. x 8 m-cy) = 55.152,00 zł;
- 1974r. (4.898 zł x 12 m-cy) = 58.776 zł;

- 1975r. (do lipca, tj. 7 m-cy x 4.898 zł plus od sierpnia 22.572 zł) - 56.858,00 zł.

W tym wariantcie hipotetyczne wskaźniki wysokości podstawy wymiaru emerytury za wymienione lata wynosiłyby: 1972r.-159,11 %, 1973r.-164,26 %, 1974r.-153,78%, 1975r. - 121,09%, plus dalsze lata według zaświadczenia Rp - 7, tj. za 1976r. - 80,55 %, za 1977r. - 70,42%, za 1978r. - 87,93%, za 1979r. - 82,80%, za 1980r. - 38,38%, za 1981r. - 135,79%. W tym wariantcie najwyższy wwpw za lata 1972 - 1981 (z 10 kolejnych lat kalendarzowych przed datą zgłoszenia wniosku o rentę) wynosiłby 109,41% (...),11:10).

Znacznie niższe wskaźniki za lata 1976 - 1981 wynikają z przebywania wnioskodawcy przez dłuższe okresy na urloпах bezpłatnych. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru za lata 1972 - 1981 wynosi 71,35%, przy przyjęciu za brakujące lata 1973 i 1974 najniższego wynagrodzenia. Jeszcze niższy jest wskaźnik z 20 lat z całego okresu ubezpieczenia. W wariantcie, w którym przyjęto hipotetycznie do wyliczeń wynagrodzenia za 1972 rok, przy uwzględnieniu wynagrodzenia za I i (...) oraz IV kwartał, których nie ujęto w kartach wynagrodzeń oraz procentowy ich wzrost za lata 1973 - 1975 w odniesieniu do roku 1972, wwpw wynosiłby 109,41%. Obydwa te wskaźniki są niższe od przyjętego przez ZUS z okresu 3 lat, tj. od 1 czerwca 1978 roku do 1 kwietnia 1981 roku - 138,74%.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i w postępowaniu przed organem rentowym, przyjmując w poczet materiału dowodowego opinię biegłego z zakresu rachunkowości. Opinia została poprzedzona wnikliwą analizą akt i załączonej dokumentacji osobowo - płacowej nadesłanej przez (...) Spółkę z o. o. w B.. W ocenie Sądu przedmiotowa opinia jest fachowa, nie zawiera błędów ani innych mankamentów dyskwalifikujących jej wartość dowodową. Wynika z niej jednoznacznie, że hipotetyczne obliczenie wwpw emerytury, przy uwzględnieniu nadesłanej dokumentacji płacowej, nie dało wyższego wwpw od poprzednio obliczonego przez ZUS, czyli powyżej 138,74%. Sąd w całości podzielił opinię biegłego przyjmując ją za podstawę merytorycznego rozstrzygnięcia. W konsekwencji dokonanych ustaleń Sąd pierwszej instancji stwierdził, że odwołanie nie jest zasadne. J. W. nie przysługuje prawo do ponownego obliczenia wysokości emerytury w myśl art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem żaden wariant obliczeń wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury nie doprowadził do uzyskania wyższego wskaźnika od ustalonego wcześniej przez ZUS. Wskaźnik podstawy wymiaru z ostatnich 10 lat przed zgłoszeniem wniosku o rentę, w wariantcie, w którym przyjęto najniższe wynagrodzenie za brakujące lata, tj. 1973 i 1974, dało wskaźnik 71,35%. Jeszcze niższy okazał się wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat z całego okresu ubezpieczenia. Natomiast przyjęcie wynagrodzenia za rok 1972 przy zaliczeniu wynagrodzenia za I i (...) oraz IV kwartał, których nie uwzględniono w kartach wynagrodzeń oraz procentowy ich wzrost za lata 1973 - 1975 w odniesieniu do roku 1972, dało wwpw 109,41%. Najkorzystniejszym zatem rozwiązaniem jest prawidłowo przyjęty w zaskarżonej decyzji wwpw 138,74%, z okresu trzech lat od 1 czerwca 1978 roku do 1 kwietnia 1981 roku, czyli z podstawy wymiaru renty. Ubocznie Sąd zważył, że podnoszona przez stronę okoliczność pracy w szczególnych warunkach, która w ocenie odwołującego wpływa na wysokość świadczenia, jak też podwyższenie kwoty części składkowej rolnej, były już przedmiotem prawomocnie zakończonych postępowań w sprawie sygn. akt IV U 322/11. Dochodząc do powyższych wniosków Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴§ 1 k.p.c., oddalił odwołanie.

W apelacji J. W. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania, zarzucając:

- naruszenie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w ten sposób, że zakwestionował wysokość wyliczenia wskaźników za poszczególne lata, tj. za lata 1973 - 1975 oraz za okres od 7 października 1980 roku do 27 listopada 1981 roku;
- obrazę art. 233 k.p.c. poprzez nie uwzględnienie przy wyliczeniu należnej wnioskodawcy emerytury okresów pracy w warunkach szczególnych w Przedsiębiorstwie (...) od dnia 9 marca 1972 roku do 27 listopada 1981 roku, a także okresów od 24 września do 31 marca 1977 roku, 25 czerwca 1978 roku do 19 września 1978 roku, 7 marca 1979 roku do 31 marca 1979 roku, 10 września 1979 roku do 4 października 1980 roku, 7 listopada 1980 roku do 27 listopada 1981 roku.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że załączone do wniosku świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wskazuje, że był on zatrudniony u poprzednika prawnego wystawcy zaświadczenia w okresie od 9 marca 1972 roku do 7 listopada 1981 roku i w ramach tego zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę przy montażu konstrukcji metalowych na wysokościach na stanowisku monter urządzeń i konstrukcji metalowych na wysokościach, a pod koniec zatrudnienia wykonywał pracę jako spawacz (Zarządzenie nr 9 Min. Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r.; rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. Wykaz A Dział V poz. 5), co uprawnia go do wzrostu emerytury. Podane w tym świadectwie okresy pracy w warunkach szczególnych nie są pełne. Pominięte zostały okresy wskazane w zarzutach apelacji. Opinia biegłego jest dla apelującego krzywdząca, ponieważ nie uwzględnia okoliczności pracy w w/w okresie w warunkach szczególnych. Wynagrodzenie skarżącego w tamtym okresie było o wiele wyższe aniżeli przyjęte przez biegłego wynagrodzenie liczone według wskaźnika obowiązującego w gospodarce społecznej. Nadto Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił faktu, iż ubezpieczony nie powinien ponosić odpowiedzialności za zagubienie dokumentów płacowych.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Wyrok Sądu Okręgowego jest rozstrzygnięciem prawidłowym, wydanym wskutek właściwych ustaleń faktycznych, jak i oceny dowodów oraz rozważań prawnych. Ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji znajdują potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym. Sąd Apelacyjny traktuje te ustalenia jako własne nie dopatrując się naruszenia reguł sądowej oceny dowodów wyrażonych w art. 233 § 1 k.p.c. Wbrew twierdzeniom apelacji, Sąd Okręgowy trafnie podzielił opinię biegłego z zakresu rachunkowości i na jej gruncie poczynił swe ustalenia. Opinia ta została oparta na jednoznacznym materiale dowodowym, jest jasna, spójna i logiczna, zatem spełnia wymogi z art. 285 k.p.c.

Wskaźnik podstawy wymiaru z ostatnich 10 lat przed zgłoszeniem wniosku o rentę, w wariantcie w którym przyjęto najniższe wynagrodzenie za brakujące lata, tj. 1973 i 1974, wyniósł 71,35%. Jeszcze niższy okazał się wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat z całego okresu ubezpieczenia. Natomiast przyjęcie wynagrodzenia za rok 1972 przy zaliczeniu wynagrodzenia za I i (...) oraz IV kwartał, których nie uwzględniono w kartach wynagrodzeń oraz procentowy ich wzrost za lata 1973 - 1975 w odniesieniu do roku 1972, dało wwpw 109,41%. Najkorzystniejszym zatem rozwiązaniem jest prawidłowo przyjęty w zaskarżonej decyzji wwpw 138,74%, z okresu 3 lat od 1 czerwca 1978 roku do 1 kwietnia 1981 roku, czyli z podstawy wymiaru renty.

Jest rzeczą bezsporną w sprawie, że wnioskodawca nie dysponuje dokumentacją płacową za lata 1973-1975 i oraz za okres od 7 października 1980 roku do 27 listopada 1981 roku, kiedy to pracował w Przedsiębiorstwie (...), gdyż dokumentacja ta zaginęła. Uwzględnienie żądania J. W. o przeliczenie świadczenia przez przyjęcie do podstawy wymiaru jego wynagrodzenia za lata 1973-1975 oraz za okres od 7 października 1980 roku do 27 listopada 1981 roku, ustalonego jako średnia wynikająca z wysokości wynagrodzenia uzyskiwanego w innych okresach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) nie jest możliwe. Pomimo braku ograniczeń dowodowych w postępowaniu przed sądami w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zważyć należy, że wysokość zarobków, stanowiących podstawę do wyliczenia składki na ubezpieczenia społeczne, nie może być ustalana w sposób hipotetyczny, oparty jedynie na domniemaniu. Rzeczą sądu w sprawach o wysokość emerytury jest dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w danym okresie. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe wykazane muszą być w sposób nie budzący wątpliwości w ściśle określonej kwotowo wysokości i co do odprowadzonych od nich składek na ubezpieczenie społeczne. Nie można natomiast przyjmować wysokości wynagrodzenia opartego wyłącznie na przypuszczeniach, czy też twierdzeniach ubezpieczonego. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalanie wynagrodzeń w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Zgodnie zaś z art. 15 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna

podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy (ust. 2a). Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (ust. 6). Z kolei w myśl art. 111 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej m. in. w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki ni ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego: - z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,

- z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Przekładając treść powyższych przepisów na stan faktyczny niniejszej sprawy stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy zasadnie uznał, iż nieuwzględnienie przez organ rentowy żądania wnioskodawcy o przeliczenie emerytury jest prawidłowe, albowiem dotychczas ustalony dla emerytury J. W. wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia jest najbardziej korzystny. Apelujący nie przeciwstawił dokonany ustaleniom i rozważaniom prawnym żadnych argumentów prowadzących do podważenia rozstrzygnięcia.

Odnosnie zaś przedstawionych w apelacji kwestii przeliczenia emerytury z w związku z faktem zatrudnienia w szczególnych warunkach od 9 marca 1972 roku do 27 listopada 1981 roku oraz podwyższenia kwoty części składkowej z ubezpieczenia rolniczego, zauważyć należy, że kwestie te były już przedmiotem postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 grudnia 2011 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 905/11, a zatem nie mogą być przedmiotem ponownej oceny prawnej. W tym stanie rzeczy, nie znajdując podstaw do uwzględnienia zaskarżenia, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację J. W. oddalił.

Przewodnicząca: Sędziowie: